

# **Voortvarend te werk**

## **Uitvoeringsprogramma 2014 – 2018**

**27 mei 2014**

**CDA | D66 | PvdA | SP**

## INLEIDING

Beste Almeloërs,

Almelo is een prachtige stad en we hebben vertrouwen in onze inwoners, onze maatschappelijke partners en onze ondernemers. Niet voor niets staat onze stad landelijk op nummer 52 van economische prestaties. Maar er zijn ook verbeteringen nodig: in de financiële positie, in de aantrekkelijkheid van de stad en in het verbeteren van de werkloosheidscijfers en in het aanpakken van armoede, vooral bij gezinnen met kinderen.

De stad heeft moeilijke jaren achter de rug met veel bezuinigingen en problemen in het

financieel domein niet ten koste gaan van het sociale domein of andersom. Met dit uitvoeringsprogramma wil het nieuwe college een nieuwe balans vinden tussen financieel realisme en investeringen in de stad.

De decentralisaties van de drie Rijkstaken, de WMO, de Jeugdzorg en de Participatiewet moeten de komende jaren worden geïmplementeerd. Daarvoor is minder geld beschikbaar dan voorheen. Het college ziet kansen om tot een succesvolle implementatie te komen.

Inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties nemen in toenemende mate eigen verantwoordelijkheid en initiatieven voor een betere samenleving. De rol van de overheid moet daar meer op aansluiten. Daarbij past een compacte en integere overheid die ruimte laat, doet en niets meer doet.

## CENTRALE AMBITIES

### **Decentralisaties**

We realiseren ons dat er met de decentralisaties grote opgaven op ons af komen: zorg, jeugdzorg, participatie en passend onderwijs. De overdracht van taken in het sociaal domein gaat samen met financiële kortingen. De uitdaging is om een goede balans te vinden in de zorg voor kwetsbaren en een gedegen financieel beleid. We streven er naar dat iedereen kansen krijgt en we dragen bij aan het optimaal benutten van de eigen mogelijkheden. We zorgen voor een sociaal vangnet met extra aandacht voor de kwetsbare positie van kinderen. We houden €1,5 miljoen beschikbaar om de omslag te maken naar preventie in plaats van dure zorg achteraf.

### **Ruimte voor vernieuwingen en investeringen**

Wij geven ruimte aan vernieuwende ideeën van inwoners, maatschappelijke partners en (lokale) bedrijven waardoor kansen benut kunnen worden en er geïnvesteerd kan worden in de samenleving. Een deel van de begroting willen wij daarvoor ombuigen. Dit door kerntaken te benoemen, sommige taken anders te organiseren en bepaalde taken niet meer te doen. We geven de opdracht aan een extern bureau om voor ons vier varianten door te rekenen om in de komende jaren 5, 10, 15 en 20 miljoen Euro te besparen op gemeentelijke taken en budgetten om een tienjarig investeringsprogramma mogelijk te maken.

### **Financieel krachtig**

Wij willen dat Almelo weer financieel krachtig is. Dat betekent een huishoudboekje dat op orde is en ruimte biedt om te investeren in de samenleving. Het huishoudboekje wordt zo ingericht, dat het tegen een stootje kan. Het versterken van de financiële positie is de belangrijkste prioriteit. Omdat niet alle risico's in volle omvang goed zijn te duiden en het economisch herstel broos is, verwachten wij niet dat wij in vier jaar het einddoel bereikt hebben. Wel moet herkenbaar en duidelijk zijn dat wij de neerwaartse beweging van bezuinigen, krimp en afboeken een halt hebben toegevoegd en er sprake is van het doorbreken van de negatieve spiraal.

### **Werk en welzijn**

Actief zijn en blijven is goed voor jezelf en de stad. Wij vergroten het rendement van de samenwerking tussen werkgevers en onderwijs om zoveel mogelijk Almeloërs echte banen te bieden. We zetten middelen om mensen aan het werk te krijgen slimmer in. Werkgevers die mensen met een uitkering in dienst nemen worden beloond. Samen met mensen kijken wij welke zorg nodig is. Het liefst zo dicht mogelijk in de buurt. We hebben meer aandacht voor het realiseren van persoonlijke ambities omdat dat mensen meer grip geeft op hun leven.

### **Binnenstad**

Wij maken de binnenstad aantrekkelijker door niet alleen het (bevaarbaar) water terug te brengen maar ook ruimte te bieden aan nieuwe en creatieve ideeën die de beleving van de binnenstad vergroten. Wij vergroten de rol van cultuur bij de vernieuwing van de binnenstad. Cultureel erfgoed krijgt meer aandacht. Om de bestaande binnenstad te verbeteren en aanvullende maatregelen mogelijk te maken, richten we het Stimuleringsfonds Binnenstad op.

### **Sport en cultuur**

Wij maken de stad aantrekkelijker en sterker door extra financiële ruimte voor sport, kunst en cultuur. Wij gaan de verschraving van voorzieningen tegen. We zorgen voor nieuwe impulsen (o.a. bij het zwembad) en houden voorzieningen op niveau en willen de voorgenomen bezuinigingen op sport terug draaien.

## BINNENSTAD

### Hoofdpijnen raadsprogramma

Er is een groot gevoel van urgentie om de binnenstad te revitaliseren, de leegstand aan te pakken, de verblijfsduur in de stad te verlengen, de bevolkingsdichtheid te vergroten en de aantrekkelijkheid te verhogen. De binnenstad moet compact (concentratie van winkels) en levendig zijn. De binnenstad van Almelo moet het kloppende hart van de stad zijn waarbij het onderscheidende karakter van de binnenstad van Almelo wordt benadrukt. Om de binnenstad aantrekkelijker te maken moeten er diverse functies aan de binnenstad worden gekoppeld zoals wonen, werken, cultuur, sport en recreatie. Daarnaast moet er aandacht zijn voor de mogelijkheden van het cultureel erfgoed en de monumentale panden in de binnenstad. In de binnenstad wordt de creatieve stad Almelo zichtbaar.

### Uitgangspunt nadere uitwerking door het college

We zien het binnenstadsplan als een totaalplan met een gedegen financiering en bespreken het plan en de financiering met Gedeputeerde Staten van Overijssel. De vernieuwing van de binnenstad realiseren we niet alleen maar samen met onze partners in de stad: bewoners, ondernemers, corporaties en ontwikkelaar. De provincie levert daaraan ook een forse bijdrage. We willen investeren in de binnenstad maar we hechten ook aan gedegen financieel beleid. Geld komt pas beschikbaar als er concrete voorstellen zijn waarover de raad een besluit kan nemen.

### Gemaakte afspraken en acties

- We ronden de onderhandelingen met de ontwikkelende partners zo snel mogelijk af. Daarna komen we met een voorstel naar de raad met daarin de inhoudelijke en financiële consequenties van de overeenkomst. Wanneer er geen sprake is van een overeenkomst, gaan we (conform scenario 3, Voorjaarsnota 2013) over tot herontwikkeling van het vastgoed dat we in de binnenstad zelf in bezit hebben.
- De gemeentelijke prioriteit ligt bij de ontwikkeling van Haven Zuid met de nadruk op de realisatie van de havenkom en bevaarbaar water. Het water moet voor het overgrote deel van de pleziervaart toegankelijk zijn. Daarvoor is een diepte nodig van minimaal 1.50 meter.
- Beweegbare bruggen maken deel uit van de ambitie. Daar zullen we voor moeten sparen en de aanleg faseren. De ambitie is binnen tien jaar. Een snellere realisatie is afhankelijk van de financiële mogelijkheden.
- De bestaande binnenstad krijgt extra aandacht door gevelverbetering, opvullen lege plekken, ruilverkaveling en het aantrekkelijker maken van de Grotestraat. Voor de verbetering van de bestaande binnenstad wordt een afzonderlijk Stimuleringsfonds Binnenstad opgericht dat wordt gevoed met bestaande middelen zoals het ondernemersfonds, middelen voor toeristische investeringen en de pilot Spontane Binnenstad van de Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente.
- Het kernwinkelgebied wordt compacter conform de detailhandelsvisie.
- We zorgen voor nieuwe contouren voor voetgangers, fietsers en voor autoverkeer in de binnenstad. In de gezamenlijk op te stellen Mobiliteitsvisie Binnenstad zoeken we naar mogelijkheden voor het toestaan van autoverkeer in de kop en staart van de Grotestraat (Noord en Zuid). We kijken of fietsen in de Grotestraat weer mogelijk kan worden en we voeren een kosten-batenanalyse uit naar het parkeren in de binnenstad.
- We laten kunst en cultuur een grotere rol spelen bij de ontwikkeling van de binnenstad. Erfgoed en monumenten krijgen daarbij een prominentere rol en worden beschermd in bestemmingsplannen. Voor andere panden in de binnenstad geldt dat ze makkelijker van functie moeten kunnen wijzigen.

- We nodigen iedereen uit met vernieuwende en creatieve ideeën te komen die de beleving in de binnenstad vergroten

## WERK EN ECONOMIE

### Hoofdpijnen raadsprogramma

Het motto van de gemeente Almelo is werk, werk en nog eens werk. De gemeente ondersteunt initiatieven die betaalde werkgelegenheid creëren voor met name jongeren, (langdurige) werklozen en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Ondernemers krijgen de ruimte om innovatief en creatief te ondernemen. Daarbij bewaakt de gemeente de balans tussen regels en ruimte / vrijheid en controle. De gemeente stimuleert maatschappelijk verantwoord ondernemen (sociaal ondernemerschap).

De gemeente Almelo heeft oog voor de gevolgen van de kredietcrisis voor regionale ondernemers. Bij het verlenen van opdrachten betreft de gemeente zoveel mogelijk ook regionale ondernemers. Almelo blijft een aantrekkelijke vestigingsplaats voor nieuwe bedrijven en de gevestigde bedrijven worden gekoesterd. Twente is één economisch gebied. Samenwerking binnen Netwerkstad Twente is onder meer van belang vanuit het oogpunt van de innovatieve maakindustrie, High Tech Systems en Materials en de doorontwikkeling van Almelo als logistiek centrum. Daarbij past een professioneel accountmanagement.

Goed onderwijs is een zeer belangrijke pijler voor Almelo om zowel voor de lange als de korte termijn jongeren en ouderen voor te bereiden op het volwaardig participeren in de samenleving en in de aansluiting naar werk. De gemeente zal samen met de onderwijspartners waar nodig knelpunten en kansen benoemen en agenderen. Initiatieven van de onderwijspartners om het onderwijs op alle niveaus nog effectiever te maken en met creatieve manieren verder te ontwikkelen, worden door de gemeente Almelo waar mogelijk gefaciliteerd.

### Uitgangspunt nadere uitwerking door het college

De arbeidsmarkt van Almelo is de arbeidsmarkt van Twente en omgekeerd. Essentieel is een effectief regionaal arbeidsmarktbeleid. Om aan het motto 'werk, werk, werk' invulling te geven willen wij verder investeren in de regionale samenwerking, ook op economisch gebied. We zetten de re-integratie budgetten zo effectief mogelijk in. Dat betekent inzet op de middengroep die met extra ondersteuning sneller op de arbeidsmarkt kunnen terug keren. Het re-integratiebeleid moet er op gericht zijn dat mensen duurzaam integreren in de arbeidsmarkt. Het is van belang dat innovatieve manieren van re-integreren een kans krijgen. We belonen werkgevers die helpen om mensen (met een uitkering) aan het werk te krijgen. Een zakelijke en klantvriendelijke overheid die daadkrachtig inspeelt op wensen en ambities van bedrijven is voor ons een belangrijk uitgangspunt.

### Gemaakte afspraken en acties

- We geloven in de bundeling van kracht van onderwijs, onderzoek, ondernemers en overheid in Twente. Wij halen voor Almelo het maximale rendement uit het Platform Onderwijs Werk en Inkomen (POWI) waar deze partijen bij elkaar zitten.
- De Participatiewet biedt kansen voor Almelo om – samen met Enschede en Hengelo - de arbeidsmarktregio Twente optimaal in te richten.
- Wij zetten de beperkte re-integratiemiddelen in door samen te werken met Soweco en gecertificeerde re-integratiebedrijven met aantoonbare duurzame resultaten.

- Taalvaardigheid en praktijkcursussen maken mensen actief in hun eigen omgeving. Ook daarvoor zetten we de re-integratiemiddelen in;
- We voeren de Prestatieladder Sociaal Ondernemen (PSO) in om meer betaalde arbeid te genereren. We 'belonen' bedrijven die via de participatieladder werken en mensen uit de bijstand aan het werk zetten. Deze systematiek gaan wij ook toepassen bij aanbestedingen in de zorg.
- Wij reageren zakelijk en adequaat op vragen uit de markt. We voeren projecten op professionele wijze in een concurrerende markt uit. Wij vertalen dit door naar de organisatie door een 'Economisch Projectbureau' op te richten dat werkt onder marktcondities.

## BESTUURSCULTUUR EN OVERHEIDSPARTICIPATIE

### Hoofdpijnen raadsprogramma

De stad wordt niet alleen vanuit het gemeentehuis bestuurd. Wij willen samen met de inwoners, de maatschappelijke partners, de ondernemers en winkeliers de stad ontwikkelen en maatschappelijke doelen behalen. De rolkeuze is overheidsparticipatie en dat vraagt om luisterend en dienend publiek leiderschap. De gemeente stimuleert, verbindt en jaagt initiatieven van burgers aan en laat ruimte voor actief burgerschap en ondernemerschap. Het gaat om aansluiten bij datgene wat de samenleving zelf kan en te reageren op datgene wat er aan frictie is: meer samenleving en minder overheid. Eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht zijn kernbegrippen.

Mensen verwachten transparantie over het beleid en verantwoording van afwegingen, keuzes en resultaten. Dat vraagt om blijvende aandacht voor transparante besluitvorming, communicatie en nieuwe vormen van overheidsparticipatie. Regionale samenwerking is geen doel op zich maar is nodig als middel om de maatschappelijke opgaven van Almelo en Twente aan te kunnen en Twente nationaal en internationaal te positioneren. Regionale samenwerking is nodig op diverse terreinen met als kerndoelen: vermindering kwetsbaarheid, verhoging kwaliteit en verlaging kosten.

### Uitgangspunt nadere uitwerking door het college

Inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties nemen in toenemende mate eigen verantwoordelijkheid en initiatieven voor een betere samenleving. De rol van de overheid moet daar meer op aansluiten en meer zeggenschap overdragen. Door die andere taakopvatting en bezuinigingen treedt de overheid terug. De economische situatie versnelt deze ontwikkeling. Mensen krijgen weer meer eigen verantwoordelijkheid bij het oplossen van hun problemen. Dit vereist van ons duidelijkheid over dat wat we nog wel en dat wat we niet meer doen. Onze traditionele rol als vangnet voor kwetsbare inwoners blijft actueel: die kunnen en willen we niet alleen aan de samenleving overdragen.

Het onderkennen, ondersteunen en aanjagen van initiatieven wordt steeds belangrijker. De gemeente is voor de inwoners de eerste overheid en daarbij past een zakelijke en adequate dienstverlening. Naast de klassieke rol van een overheid die kaders stelt en spelregels vaststelt en handhaaft, werken we steeds meer samen met lokale en regionale netwerken (burgers, bedrijven, maatschappelijke instellingen, gemeenten) om gezamenlijke doelstellingen te realiseren. In de omslag valt bij beleidsvoorbereiding en beleidsuitvoering winst te behalen. Op afstand zetten betekent loslaten en accepteren dat een andere partij het anders doet. Dat vraagt vertrouwen in de ander.

We denken daarnaast dat we een substantieel bedrag kunnen bezuinigen door een compacte overheid te vormen waarbij we een aantal taken niet meer doen, aan anderen overdragen of anders doen.

### **Gemaakte afspraken en acties**

- We komen met een nadere uitwerking over het vergroten van de rol en de invloed van inwoners. Een buurt of wijk krijgt de kans om lokale voorzieningen over te nemen wanneer zij denken het zelf anders en beter te kunnen organiseren. Met burgers, organisaties en ondernemers maken wij plannen (wijkagenda's) om de wijken te verbeteren.
- Samen met de raad gaan wij de huidige burgerparticipatie evalueren. We komen met voorstellen tot vernieuwing die aansluiten bij de inwoners, de opgaven van Almelo en de rol van internet en social media.
- Op alle beleidsterreinen wordt onderzocht hoe taken stopgezet kunnen worden, overgedragen kunnen worden aan anderen of anders kunnen worden uitgevoerd. Een analyse van de nieuwe taken van de decentralisaties maken deel uit van het onderzoek. De concrete onderzoeksopdracht naar de taken en budgetten staat op pagina 13 van dit uitvoeringsprogramma.
- We kijken naar de mogelijkheden om de (regionale) samenwerking te vergroten waar dat meerwaarde heeft. We zijn kritisch op de vorming van gemeenschappelijke regelingen.
- Wij nemen dierenwelzijn (van alle dieren) op als onderdeel van een portefeuille. Wij komen met voorstellen die gericht zijn op een bewustwording van dierenwelzijn en een diervriendelijk beleid.

## **ZORG, VANGNET EN ONDERSTEUNING**

### **Hoofdpijnen raadsprogramma**

In de participatiesamenleving gaan wij uit van zelfredzaamheid en zorg voor een ander. Mantelzorgers en vrijwilligers verdienen erkenning en de gemeente biedt hun ondersteuning. Uitgangspunt is preventie, welzijn en vraaggerichte zorg dicht bij mensen in de buurt. Maatwerk betekent dat gekeken wordt naar de mens, de thuissituatie en de sociale omgeving. Het is de taak van de overheid om diegenen te beschermen die buiten de boot van de maatschappelijke initiatieven vallen. De gemeente is verantwoordelijk voor een vangnet dat aan minimeisen voldoet.

### **Uitgangspunt nadere uitwerking door het college**

Door goed samen te werken met instanties die zich met armoede bezig houden gaan we gezamenlijk de strijd aan tegen de overerving van armoede. Daarbij zetten we in op preventie en zorgen we voor een vangnet voor mensen die het moeilijk hebben. Prioriteit geven wij aan de armoedebestrijding bij gezinnen met kinderen. We zetten in op het aanpakken van oorzaken in plaats van het bestrijden van symptomen. Dat vraagt om een omslag van cultuur, houding en werken. Wij organiseren zorg en ondersteuning zo dicht mogelijk bij inwoners. Het zo snel, kort en licht mogelijk organiseren van voorzieningen zijn belangrijke uitgangspunten.

Almelo kent vele talenten en maatschappelijke initiatieven. We kijken naar elkaar om en stimuleren initiatieven om iets voor elkaar te doen. Niet wetten en regels staan centraal maar oplossingen. We zorgen voor meer handelingsvrijheid (inwoners, professionals) om datgene te doen wat nodig is

### Gemaakte afspraken en acties

- De komende jaren is er €1,5 miljoen beschikbaar voor de zachte landing van de decentralisaties. Deze middelen blijven beschikbaar, al dan niet als reserve, voor de taken in het sociale domein en zullen niet worden gekort. De middelen die nodig zijn voor de dekking van de nadere uitwerking met betrekking tot: de accommodaties van de doelgroeporganisaties, de ondersteuning van de doelgroeporganisaties in het ontwikkelen van hun nieuwe rol, de budgetsubsidie voor de EZRA foundation, de middelen voor de buurthuizen en de extra inzet vanuit het maatschappelijk werk worden beschikbaar gesteld vanuit deze middelen voor de zachte landing.
- We versterken de samenwerking met maatschappelijke organisaties – nu al verenigd in het Armoedepact - om met succes en gericht armoede te bestrijden.
- We bezuinigen niet op minima- en armoedebeleid. Wij zien het huidige budget als de ondergrens.
- Wij gaan na welke mogelijkheden er zijn om mensen met behoud van een WWB- uitkering in te zetten voor de buurt en de stad en verbinden dat, waar dat kan, met de persoonlijke ambities. Dat mag niet ten koste gaan van betaalde banen.
- We kiezen voor een vraaggerichte benadering om de kwaliteit van de zorg en ondersteuning te vergroten. We onderzoeken of, door mensen meer zeggenschap te geven over de inzet van middelen en de benodigde zorg, bespaard kan worden op de kosten;
- Per huishouden wordt in één plan uitgewerkt hoe we de verschillende problemen effectief en efficiënt kunnen oplossen.
- In en met de wijken worden wijkagenda's opgesteld om te bepalen wat in een wijk of buurt nodig is en welke rol bewoners en organisaties daarin zelf opnemen.

## VRIJE TIJD, SPORT EN CULTUUR

### Hoofdpijnen raadsprogramma

Breedtesport moet ook financieel bereikbaar zijn voor alle jeugdige inwoners van Almelo. De gemeente moet blijven investeren in sport, kunst en cultuur. Sport, kunst en cultuur bevorderen de sociale cohesie en maken de stad aantrekkelijker.

### Uitgangspunt nadere uitwerking door het college

Kunst en cultuur zijn goed voor de ontwikkeling van de stad. Het helpt bij het beter positioneren van Almelo als aantrekkelijke woon- en vestigingsplaats. Ook biedt cultuur – net als sport – kansen voor mensen om zich te ontwikkelen. De eerste prioriteit is het voorkomen van verdere verschraling en voorkomen van verdere bezuinigingen. We jagen nieuwe initiatieven aan en gaan op zoek naar extra financiële investeringen in kunst en cultuur. Net als cultuur is sport belangrijk voor mensen om zich te ontwikkelen en vooral gezond te blijven. Sport vraagt om aandacht en voldoende middelen.

Zwemmen is belangrijk voor de inwoners van Almelo en de voorziening van het zwembad staat niet ter discussie. Het huidige zwembad kan beter benut worden. Het zwembad is in 2025 economisch afgeschreven. We geven het Sportbedrijf de opdracht voor de korte- en lange termijn na te gaan wat de beste oplossing is voor het zwembad en de stad. Daarbij vragen we het Sportbedrijf te kijken naar de mogelijkheden voor het toevoegen van functies op het gebied van sport en beleving, waarbij we hechten aan de functies van sport in de wijk en sport op school.

### Gemaakte afspraken en acties

- We willen de voorgenomen tweede ronde van bezuinigingen op sport (€ 500.000) terug draaien.
- We zoeken naar mogelijkheden om geld te reserveren voor een verbeterd zwembad dat meer mogelijkheden biedt op het gebied van beweging, toerisme en recreatie.
- We willen een verdere verschraling op kunst en cultuur voorkomen. We zetten ons in voor extra investeringen in kunst en cultuur. Het versterken van bestaande initiatieven is daarbij een belangrijke leidraad.
- Samen met (creatieve) ondernemers en de kunst- en cultuursector willen we het culturele klimaat van Almelo versterken.
- De theatervoorzieningen (kleinere en grotere podia) houden we ten minste op het huidige niveau. De besluitvorming over de verlenging van het contract met het Theaterhotel halen we naar voren.
- De functie van de bibliotheek staat niet ter discussie. Wij komen niet met verdere structurele kortingen. Eerdere bezuinigingen worden niet teruggedraaid. Wij vragen de bibliotheek te komen tot nieuwe, innovatieve manieren om boeken en andere vormen van kennis- en cultuuroverdracht in veranderende tijden onder de aandacht kunnen brengen zoals bijvoorbeeld met een buurtkamerfunctie in de Windmolenbroek.
- Huisvesting honkbalclub De Uitsmijters

## DUURZAAMHEID

### Hoofdpijnen raadsprogramma

De gemeente investeert in duurzaamheid (ook in particuliere initiatieven) en geeft zelf het goede voorbeeld.

### Uitgangspunt nadere uitwerking door het college

Het doel van Duurzaamheid is het stimuleren en scheppen van een prettige, gezonde en veilige leefomgeving voor de mens in Almelo, voor nu én voor de toekomst, op basis van duurzaam denken en handelen, zonder afwenteling op volgende generaties. In de komende periode ligt de nadruk bij de rol van de gemeente minder op die van uitvoerder en meer op initiatiefnemer, aanjager, ondersteuner en schepper van randvoorwaarden om innovatief en duurzaam denken, handelen en participeren van Almeloërs verder te stimuleren en samen een structurele duurzame ontwikkeling mogelijk te maken.

Duurzaam inkopen, inzameling van grondstoffen en hergebruik vormen de basis van cradle to cradle. Daarbij past de visie om van afval grondstof te maken. Het afvalbeleid wordt gefaseerd uitgevoerd en we verbeteren de voorwaarden om het afval eenvoudiger weg te brengen. We nemen kleine stappen en komen daarmee terug naar de raad.

Stadslandbouw kan een goede bijdrage leveren in het verduurzamen van de stad en het wordt gedragen door actieve burgers, innovatieve ondernemers en vernieuwende instellingen. Stadslandbouw draagt bij aan biodiversiteit, gezondheid, leefbaarheid, lokale economie, flexibel ruimtegebruik en de sociaal maatschappelijke ontwikkeling van de stad.

Duurzaamheid staat in de Provincie Overijssel en in Twente hoog op de agenda. Daarbij zoeken we graag de aansluiting voor vernieuwende initiatieven in Almelo.

### Gemaakte afspraken en acties

- Uitvoering van het vastgestelde Duurzaamheidsbeleidplan 2013-2016 met de 8 thema's: groene longen/buitengebied, CO2/klimaat/energie, duurzame stad, duurzame mobiliteit, natuur- en milieueducatie, leefbare omgeving, cradle to cradle en (duurzame) partners.
- Extra aandacht voor de Twentse Duurzaamheidsagenda (samenwerking bedrijfsleven, overheden en onderwijs bij ontwikkelingen en projecten op het gebied van bouw, energie en mobiliteit) en de Agenda van Twente (meerjarig investeringsprogramma voor innovatie en duurzaamheid) en Twente Mobiel
- Actief op zoek naar projecten die de CO-2 uitstoot verminderen of duurzame energie vergroten bij de alternatieven voor de Noordflank.
- Het afvalbeleid wordt in kleine en gefaseerde stappen ingevoerd en aan de raad voorgelegd.
- Stadslandbouw kan een goede bijdrage leveren aan het verduurzamen van de stad. We stimuleren lopende initiatieven en brengen een discussienota naar de raad.
- De rol van de gemeente is initiatiefnemer, aanjager, ondersteuner en schepper van randvoorwaarden om innovatief en duurzaam denken, handelen en participeren van Almeloërs te stimuleren en samen een structurele duurzame ontwikkeling mogelijk te maken.

## OPENBARE RUIMTE EN VEILIGHEID

### Hoofdpijnen raadsprogramma

Zorg voor de openbare ruimte en een adequaat beheer hiervan is een gemeentelijke verantwoordelijkheid met waar mogelijk een participerende burger. Ook bij de zorg voor de openbare ruimte geldt: meer samenleving en minder overheid. Inwoners krijgen zelf meer inspraak met bijbehorende verantwoordelijkheid/budget. De uitkomsten van het onderzoek naar de onderhoudstoestand van de civieltechnische kunstwerken en infrastructuur moet zijn weerslag vinden in herziening van het meerjarig investering- en onderhoudsplan. Uitgangspunt is: "werk met werk maken". Het Integrale Veiligheidsbeleid is op 4 maart 2014 door de raad vastgesteld en volstaat voor de raadsperiode 2014-2018, inclusief de financiële kaders die zijn vastgesteld.

### Uitgangspunt nadere uitwerking door het college

Het schoon, heel en veilig houden van onze stad is een van de belangrijkste taken van de lokale overheid. Er moeten voldoende middelen beschikbaar zijn om die taken naar behoren te kunnen uitvoeren.

### Gemaakte afspraken en acties

- Als er nieuw areaal of nieuwe projecten worden gerealiseerd die vragen om onderhoud dan worden de jaarlijkse beheer en onderhoudskosten in de financiering van die projecten meegenomen.

## FINANCIËN EN GRONDBEDRIJF

### Hoofdpijnen raadsprogramma

Het is noodzakelijk de komende jaren te bezuinigen/saneren om ook meerjarig een sluitende begroting te presenteren waarbij gestuurd wordt op visie. Extra aandacht verdienen het grondbedrijf, de gevolgen van de Rijkskortingen op de decentralisaties en structurele versterking van het weerstandsvermogen. Incidentele en structurele meevallers worden toegevoegd aan de algemene reserve. Om inzicht te krijgen in de mogelijkheid voor het creëren van financiële ruimte, dient er een meerjarig investeringsplan te komen.

De raad benadrukt bij de verdere invulling van de bezuinigingen en investeringen (hoeveel en hoe) de noodzaak daarbij de inwoners en maatschappelijke organisaties van Almelo te betrekken en hierbij samen te kijken naar nieuwe oplossingen. Daarbij geldt: minder overheid, minder kosten.

### **Uitgangspunt nadere uitwerking door het college**

We willen dat Almelo weer financieel krachtig is. Dat betekent een huishoudboekje dat op orde is en ruimte biedt om te investeren in de samenleving. In de vorige periode is het nodige gedaan om de financiële positie te verbeteren maar het is nog niet genoeg om het eindbeeld te bereiken dat wij voor ogen hebben. Daarom moeten wij een aantal harde maatregelen nemen.

We bezuinigen waar dat kan en investeren waar dat moet. De bezuinigingen moeten vooral in de gemeentelijke taken en budgetten worden gevonden. De belangrijkste uitgangspunten van ons financieel beleid zijn:

- Een reëel sluitende meerjarenbegroting waarin voldoende ruimte is om te investeren. Hierover maken we afspraken met de Provincie Overijssel.
- Een algemene reserve die voldoende groot is om risico's te kunnen opvangen. Aanbestedingsresultaten, dividenden en positieve rekeningresultaten worden toegevoegd aan de algemene reserve. Deze reserve is vooral bedoeld voor het afdekken van risico's die de gemeente loopt.
- Toepassen van systematische erkende methoden van risicomanagement.
- Saneren van de schuldpositie. Doelstellingen voor de lange termijnontwikkeling van de schuldpositie worden toegevoegd aan de (meerjaren)begroting.
- We boeken gronden direct af waar de ontwikkelingskansen te klein zijn of de risico's ten opzichte van de te verwachten meerwaarde te groot zijn. Waar alternatieve ontwikkelingskansen zich voordoen nemen wij maximaal 5 jaar de tijd om te komen tot herprogrammering.
- Waar de markt kansen ziet tot economische ontwikkeling wordt daadkrachtig opgetreden om (meer)opbrengsten voor het grondbedrijf en de gemeente te genereren.

### **Gemaakte afspraken en acties**

1. We gaan op zoek naar een substantieel bedrag om te investeren waar dat nodig is en te bezuinigen waar dat moet. De bezuinigingen moeten vooral in de gemeentelijke taken en budgetten worden gevonden en mogen niet tot gevolg hebben dat voorzieningen verder verschrompelen. Wij laten een, gerenommeerd, extern bureau een compact en snel onderzoek doen naar welke taken gestopt kunnen worden, welke taken overgedragen kunnen worden of anders uitgevoerd kunnen worden. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de feitenkaarten en de enquête naar de kerntaken van de gemeente. Mogelijkheden voor regionale samenwerking en de nieuwe taken door de decentralisaties worden bij het onderzoek betrokken dat in een hoog tempo opgeleverd (september 2014) zal worden.
2. Op basis van het onderzoek doet het college voorstellen voor bezuinigingen. Burgers, ondernemers en maatschappelijke organisaties worden betrokken bij het uitwerken van de voorstellen.
3. We leggen een eerste bezuinigingstaakstelling op van €3 miljoen structureel. Hiermee dekken wij het nu voorziene tekort op de meerjarenbegroting. Wij komen daarnaast tot een aanvullende taakstelling en gebruiken de opbrengsten voor het opvangen van tegenvallers, afboeken van gronden, versterken van het weerstandsvermogen en het creëren van ruimte om te investeren.
4. De besluitvorming over de taakstelling vindt plaats uiterlijk 2015, uitvoering kan doorlopen in volgende periodes.
5. Extra dividend en/of opbrengsten van verbonden partijen worden toegevoegd aan de algemene reserve en aangewend voor verbetering van de schuldpositie van de gemeente.

6. Wij onderzoeken de mogelijkheden naar de verkoop van verbonden partijen.
7. De OZB wordt – met uitzondering van de eerder afgesproken verhoging en de jaarlijkse correctie voor inflatie – niet meer verhoogd.
8. Als er nieuw areaal of nieuwe projecten worden gerealiseerd die vragen om onderhoud dan worden de jaarlijkse beheer- en onderhoudskosten in de financiering meegenomen.
9. Wij verbeteren het subsidiebeleid en de controle op de uitgaven van de aan organisaties verstrekte subsidies. De toepassing en naleving wordt opgenomen in een paragraaf in de begroting en jaarrekening.
10. Ieder jaar worden de grondexploitaties herijkt. Wij halen het project Leemslagen per direct uit exploitatie. Voor de ontwikkeling van de Noordflank wordt gekeken naar mogelijkheden op het gebied van energie, economie, bijzondere woonvormen, verplaatsen boerenbedrijven (geen megastallen), recreatie en eventuele verplaatsing van een dierenasiel / dierenartspraktijk (zonder hiervoor middelen beschikbaar te stellen). Gelet op het voorzichtige economische herstel, nemen wij twee jaar de tijd om een definitieve beslissing te nemen over de ontwikkeling van de Noordflank. We zijn alert op marktkansen.

## ONDERZOEKSOPDRACHT TAKEN

Om het financiële perspectief te verbeteren kijken we kritisch naar de rol van de overheid. Het kan anders en het moet ook anders. Wat doen wij als gemeente zelf? Wat doen wij samen met partners en wat laten wij anderen over? En wat kunnen burgers zelf doen? Het resultaat van deze exercitie moet leiden tot een scherpe vertaling van de verschillende rollen (en bijbehorend gedrag) in relatie tot de financiële opgave. Kortom, een andere rol leidt tot andere taken en moet leiden tot een reducering van de kosten.

Om te komen tot een scherpere rolinvulling moeten wij niet alleen in beeld hebben wat onze wettelijke taken zijn maar ook specifiek kijken naar wat de kracht is van de gemeente (waar zijn wij goed in) en de kracht van onze omgeving. Zo kunnen komen wij tot een realistisch overdracht of vermindering van taken. Realistisch omdat degene die de taak invult de taak ook moet aankunnen en uitvoeren. Wanneer helder is hoe de taken anders (of door een ander) kunnen worden uitgevoerd ligt de vraag voor hoe we dit proces van taakverschuiving (en gedragsverandering en rolverschuiving) moeten inrichten en faciliteren.

### **Opdrachtformulering**

Ontwikkel vier bezuinigingsvarianten waarbij respectievelijk 5, 10, 15 en 20 miljoen Euro wordt vrijgespeeld in de gemeentelijke begroting. Uitgangspunt is dat dit Uitvoeringsprogramma volledig wordt uitgevoerd. Maak bij iedere variant een maatschappelijke kostenbatenanalyse van het gemeentelijke takenpakket waarbij de volgende vragen in een kort en overzichtelijk advies worden beantwoord:

- Welke wettelijke taken kunnen efficiënter of anders worden georganiseerd?
- Welke kansen en mogelijkheden biedt (regionale) samenwerking?
- Welke niet-wettelijke (autonome) taken kan de gemeente schrappen dan wel anders organiseren dan wel uitbesteden?
- Welke gevolgen zijn er voor de fte's en hoe vertaalt zich dit in financiën?
- Wat betekent dit voor democratische sturingsmogelijkheden?
- Welke inschatting kan worden gemaakt over de maatschappelijke consequenties?

**Randvoorwaarden**

- Het vastgestelde raadsprogramma en uitvoeringsprogramma zijn leidend.
- Bezuinigingen worden opgevangen door ombuigingen binnen het programma (sociaal bij sociaal, fysiek bij fysiek).
- De gemeentelijke voorzieningen mogen niet verder verschromelen. Dit tegen de achtergrond van al eerder gerealiseerde bezuinigingen met forse gevolgen voor de maatschappij.
- Maak zoveel mogelijk gebruik van de reeds beschikbare informatie (zoals de feitenkaarten) en de gehouden enquête onder inwoners over de kerntaken.
- De ambtelijke organisatie levert, waar nodig, zo snel mogelijk de benodigde informatie
- Mogelijkheden voor regionale samenwerking worden in het onderzoek betrokken.
- De voorstellen mogen niet contraproductief zijn voor de nieuwe taken als gevolg van de decentralisaties. Een vervolgonderzoek is wellicht nodig wanneer meer duidelijk is.

**Tijdpad**

- Het advies zal uiterlijk 1 september 2014, maar eerder indien mogelijk, aan het college van B&W worden gerapporteerd.
- Het college legt de varianten voor aan Raad en samenleving
- De Raad krijgt in een raadsvoorstel een integrale afweging voorgelegd bij de begroting 2015.
- Burgers, ondernemers en maatschappelijke organisaties worden betrokken bij de verdere uitwerking van de voorstellen.

Portefeuilleverdeling College van B&W 2014-2018  
CDA - D66 – PvdA - SP

|                                               |                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Jan van Marle (CDA)</b>                    | Financiën en grondbedrijf<br>Vastgoed en belastingen<br>Economische betrekkingen<br>Markt en Haven<br>Recreatie en toerisme<br>Sport                                                                                                        |
| <b>Claudio Bruggink (D66)</b>                 | Stedelijke en Ruimtelijke Ontwikkeling (inclusief Binnenstad)<br>Wonen<br>Onderwijs (inclusief decentralisatie Passend Onderwijs)<br>Kunst en Cultuur<br>" "                                                                                |
| <b>Anja Timmer (PvdA)</b>                     | Jeugdzorg en zorg (decentralisaties WMO/AWBZ en Jeugdzorg)<br>Stadsbeheer<br>Wijkgericht werken, wijkagenda's en sociale wijkteams<br>Regiozaken<br>Personeel & Organisatie<br>" "                                                          |
| <b>Javier Cornelissen (SP)</b>                | Sociale zaken (inclusief decentralisatie Participatiewet)<br>Werkgelegenheid en economie<br>Duurzaamheid, milieu en afval<br>Bedrijfsvoering (ICT, facilitaire zaken en archief)                                                            |
| <b>Irene ten Seldam (CDA)</b>                 | Dienstverlening en Publiekscommunicatie<br>Mobiliteit (verkeer en vervoer inclusief parkeren)<br>Water en riolering<br>Vergunningverlening en Handhaving<br>Welzijn en dierenwelzijn<br>Openbare Volksgezondheid<br>Plattelandsontwikkeling |
| <b>Burgemeester<br/>Jon Hermans-Vloedveld</b> | Algemene bestuurlijke zaken<br>Openbare orde en veiligheid<br>Externe betrekkingen<br>Bestuurscultuur, communicatie en integriteit (BCI)<br>Coördinatie van beleid (inclusief Governance)                                                   |